

Veelgeefsters scoren vaak bovengemiddeld voor exterieur

Op karakter naar topproductie

De productielijst van koeien met de hoogste levensproducties van Nederland en Vlaanderen is indrukwekkend te noemen. Veteelt ging op zoek naar de koeien achter de productiecijfers.

Drie eigenschappen overheersen bij vrijwel alle koeien in de productielijst: hun bovengemiddeld goede exterieur, de goede uiergezondheid en het eigenzinnige karakter.

tekst **Jorieke van Cappellen**

MARTINA

vader:	Koerier 104	lactaties:	10
leeftijd:	15	% vet en eiwit:	4,14 3,45
dagen productie:	4407	kg v.+e.:	14.521
productie:	191.390	av:	89

Eigenaar: Berend Spriensma, Ulrum

Berend Spriensma: 'Martina was een koe met een enorme kracht, inhoud en uitstraling. Haar hoorns had ze nog en die maakten haar extra imponerend. Martina was de enige koe op ons bedrijf die ik drie keer per dag molk en op haar top gaf ze 88 liter per dag. Ze vrat dan ook met gemak 25 kilogram

krachtvoer. Ze was er wel eentje met een gebruiksaanwijzing, want ze had karakter. In februari 2014 herstelde Martina helaas niet meer van een lebmaagverdraaiing en moesten we afscheid van haar nemen. Dat heeft ons verdriet gedaan, want we waren zeer aan haar gehecht.'

DORA 442

vader:	Manfred	lactaties:	9
leeftijd:	15	% vet en eiwit:	3,35 2,98
dagen productie:	4224	kg v.+e.:	11.791
productie:	186.204	av:	85

Eigenaar: mts. C. en A. Machielsen-Peeters, Prinsenbeek

Corné Machielsen: 'Dora 442 is voor ons een speciale koe die op ons bedrijf haar mannetje staat. Ze is topfit, sterk en nog volop in productie. Met haar brede bek vreet ze enorm veel. Ze heeft beste benen en liep nog nooit kreupel. Ze staat op stal inmiddels wel in het strohok, want we zijn zuinig op

haar. Dora moet het in de productie vooral van haar liters hebben, want haar gehalten zijn wat lager. We hebben haar op dit moment nog niet drachtig kunnen krijgen. Toch blijft ze nog steeds melk geven. Je weet het nooit, maar we hopen natuurlijk dat ze die twee ton melk nog gaat halen.'

'**W**at ik over haar moet vertellen? Nou ja, het is gewoon een opvallende koe die steeds maar door blijft gaan.' Het was een vaakgehoorde uitspraak bij een belronde langs veehouders met een dier uit de lijst van koeien met de hoogste levensproductie. Eenmaal op dreef komen bij de eigenaren de verhalen los over de toch vaak bijzondere trekjes van hun topkoe. Zo moest en zou Evertje 482 van de familie Sieperda uit Rutten altijd als laatste in de melkput komen. 'Behalve als ze tochtig was, dan stond ze vooraan', aldus Ruurd Sieperda. In de toplijst van de tien hoogste levensproducties van Nederland en de drie hoogste van Vlaanderen gaat het om koeien die het afgelopen boekjaar nog

Big Boukje 192 passeerde inmiddels ruim de grens van 15.000 kilogram vet en eiwit

minstens één melkcontrole meemaakten. De levensproducties zijn indrukwekkend. Met ogenschijnlijk gemak passerden deze koeien de grenzen van honderd en tien ton, om zelfs koers te zetten richting de 200 ton melk met tot over de 15.000 kilogram vet en eiwit. Enige roodbonte en lijstaanvoerster Martina (v. Koerier 104) verliet dit jaar het bedrijf, maar was niet ver van deze magische productiegrenzen verwijderd. Waarom komen deze koeien zo zeldzaam ver? Bijna zonder uitzondering omschrijven de eigenaren hun koeien als spijkerharde dieren met een flinke dosis eigenzinnig karakter. Ook valt op dat de producentes doorgaans bovengemiddelde punten scoren voor exterieur. Met 91 punten is Leedochter Minke 64 van de familie Ubachs uit Epen de hoogst gepunte koe in de lijst.

Gunfactor voor oude koeien

‘Een koe hoeft niet het ideale model te hebben, maar een goed frame, een sterke uier en goede benen dragen wel degenlijk bij aan een langere levensduur’, verklaart Jos Buiting, manager Stamboekzaken bij rundveeverbeteringsorganisatie CRV. Melkveehouders gaven vaak aan dat hun topkoe in haar leven een laag celgetal had. Buiting: ‘Klinische mastitis is nogal eens de scherprechter als het gaat om afvoer van koeien. Het lijkt erop dat bij deze groep koeien de aanleg voor mastitis minder aanwezig is.’

DIEN 20

vader:	Celsius	lactaties:	12
leeftijd:	17	% vet en eiwit:	3,85 3,23
dagen productie:	5206	kg v. + e.:	13.144
productie:	185.603	av:	85

Eigenaar: mts. Verhoeven-Bloemenkamp, Beek (Gld.)

Michel Verhoeven: ‘Dien 20 is niet meer op het bedrijf, maar heeft met haar bijna achttien jaar een hele leeftijd gehaald. Als vaars en jonge koe viel ze niet op in het koppel. Het was maar een klein koetje tussen de rest, maar ze bleef lopen. Dien was gemakkelijk in de omgang, maar had wel karakter. Ze had een hekel aan vreemde dingen. Ze wilde

bijvoorbeeld niet graag in de bekapbox stappen, maar gelukkig heeft ze ook nooit klauwproblemen gehad.’

‘We hebben nog twee dochters van Dien 20 op ons melkveebedrijf. Eén van deze twee koeien, een Archibald dochter, heeft inmiddels ook de 10.000 kilogram vet en eiwit volgemaakt.’

BIG BOUKJE 192

vader:	Cash	lactaties:	13
leeftijd:	16	% vet en eiwit:	4,60 3,83
dagen productie:	4810	kg v. + e.:	15.392
productie:	182.532	av:	88

Eigenaar: mts. J. en I. Knoef-Hendriksen, Geesteren

Jos Knoef: ‘Voor haar bijna zeventien jaar is Big Boukje nog topfit, hoewel ze nu wel iets strammer opstaat. Haar hoge productie zit echt in haar genen, ze is een Cash x Labelle x F16 x Tops x Amos, allemaal productieverversers. Bijzonder is dat Boukje de roodfactor heeft vanuit de Amoskant, hoewel dat in die

tijd eerder als gebrek dan als iets speciaals werd gezien. Dit jaar hadden we een rood Kianvaarskalf van haar, maar dat ging helaas dood. Boukje is geen lastige koe, maar wel een doorzetter. Je treft haar altijd in de verste hoek van de wei, altijd aan het vreten. Vooraan de draad zul je haar nooit zien.’

EVERTJE 482

vader:	Celsius	lactaties:	12
leeftijd:	18	% vet en eiwit:	4,48 3,44
dagen productie:	5121	kg v. + e.:	14.362
productie:	181.244	av:	88

Eigenaar: melkveebedrijf Sieperda, Rutten

Ruud Sieperda: ‘Evertje was een oude, maar nog vitale koe. Haar goede productie staat niet op zich, want ook haar moeder en grootmoeder waren honderdtonners. Evertje was onopvallend en kwam pas in latere lactaties op stoom. Ze had een bijzonder karakter. Ze moest en zou altijd als laatste in

de melkput komen. Behalve als ze tochtig was, dan stond ze vooraan. In september 2013 is Evertje met pijn in het hart afgevoerd. Na Evertje zijn we gaan robotmelken. Ik heb altijd gezegd: pas als Evertje er niet meer is, begin ik ermee. Ik wilde die verandering zo’n oude koe niet meer aandoen.’

JANSJE 103

vader:	Chairman	lactaties:	14
leeftijd:	21	% vet en eiwit:	3,49 3,20
dagen productie:	6582	kg v.+e.:	11.675
productie:	174.382	av:	88

Eigenaar: melkveebedrijf Groeneveld, Tolbert

Marian Groeneveld: 'Jansje 103 is in september gehuldigd als oudste nog melkgevende koe van Nederland. Ze geeft dagelijks nog 6 à 7 liter, waarvan tien jaar van haar leven met de melkrobot. Jansje is de derde in vier generaties honderdtonners. Ze heeft een goede uier en sterk exterieur, maar vooral haar Topsbloed en haar sterke karakter geven volgens ons de doorslag dat ze altijd door blijft gaan. Jansje krijgt geen voorkeursbehandeling en staat gewoon in het koppel. Het is een koe die heel veel voor ons bedrijf betekent.'

ALIE 40

vader:	Tesk	lactaties:	13
leeftijd:	21	% vet en eiwit:	4,03 3,37
dagen productie:	6099	kg v.+e.:	12.656
productie:	171.194	av:	80

Eigenaar: fam. Neppelenbroek, Lemelerveld

Martin Neppelenbroek: 'Alie 40 is inmiddels 21 jaar en bezig aan haar dertiende lactatie. Het is al een lange lijst, maar ze geeft nog 16 liter. Alie is niet erg groot en begon rustig aan haar lactaties. De stier Tesk vererft levensduur, maar dat een koe zo oud wordt, verwacht je nooit. We hebben nog één dochter van Alie op het bedrijf, zij is inmiddels ook honderdtonner. Alie is nog in heel goede conditie, zelfs iets te ruim. Ze staat nu wel in het strohok, veel lopen wordt te zwaar. Ze mag hier blijven, zo'n koe krijg je maar één keer in je leven.'

MINKE 64

vader:	Comestar Lee	lactaties:	12
leeftijd:	15	% vet en eiwit:	4,07 3,25
dagen productie:	4341	kg v.+e.:	12.496
productie:	170.816	av:	91

Eigenaar: melkveebedrijf Ubachs, Epen

Ger Ubachs: 'Minke 64 is onze grote trots. Ze is een heel complete koe, als vaars kende ze al een prima start. Ze werkte zich op naar 91 punten en meerdere dochters van haar zijn excellent. Hoogtepunt was dat ze zich als vijfde mocht opstellen op de NRM. Minke mag 's nachts in het strohok, overdag gaat

ze met het koppel mee naar buiten. De laatste jaren insemineren we haar met gesekt sperma. Zware geboortes willen we haar besparen. Minke is voor deze lactatie nog voorspeld op 11.000 kilogram. Die mag ze geven, maar we pushen haar niet. Daarvoor heeft ze haar sporen allang verdiend.'

DE KASTANJEBOOM ANNIE 8

vader:	Cash	lactaties:	12
leeftijd:	17	% vet en eiwit:	4,34 3,55
dagen productie:	4977	kg v.+e.:	13.438
productie:	170.240	av:	87

Eigenaar: melkveebedrijf De Kastanjeboom, Bunschoten-Spakenburg

Monique van Middelaar: 'De eerste zes lijsten viel Annie niet echt op in het koppel. De echte productie kwam pas later. Het is een eigenwijze koe, maar niet vervelend. Heel haar leven heeft ze weinig problemen gekend, ze had weinig aandacht nodig. Afgelopen zomer had Annie het in de warme perio-

des wat zwaarder dan de rest. We hebben haar in de weide voor de stal gehouden en sproeiden haar regelmatig even nat, wat ze zichtbaar prettig vond. Haar benen zijn dit jaar wat slechter geworden, het lopen gaat niet altijd gemakkelijk, maar ze is nog actief genoeg om in het koppel te blijven.'

Zowel fokkerij als management spelen een belangrijke rol, aldus Buiting. De basis wordt volgens hem gelegd door de fokkerij. 'Tussen de producties van de beste koe en de slechtste koe zit op nagenoeg elk bedrijf een factor twee in productie. En als de genetische motor goed is, dan is het aan de veehouder om die capaciteit optimaal te benutten. Dan maakt management het verschil.' En dan komt ten slotte ook de gunfactor in beeld, want de koe komt steeds dichterbij die grens van honderd of tien ton.'

Eén op twintigduizend

Het aantal melkkoeien met topproducties stijgt nog steeds. Zo ligt het aantal honderdtonners die afgelopen jaar nog een melkcontrole meemaakten, op ruim 4900. Bij de tientonners gaat het om ruim 480 dieren. Wordt het niet tijd om de ondergrens voor productiepredicaten

Steffie: stalfavoriet van de familie Vanneste

KLASKE 39

vader:	F16	lactaties:	14
leeftijd:	20	% vet en eiwit:	4,10 3,50
dagen productie:	5933	kg v.+e.:	12.834
productie:	168.792	av:	—

Eigenaar: J. Hekman, Punthorst

Johan Hekman: 'Klaske 39 is bij ons ruim twintig jaar geworden. Tot het laatste halfjaar liep ze gewoon in het koppel en molk ik haar nog. Het was een gemakkelijke en harde koe, ze had eens een speenbetraping, maar het deed haar niets. Nakomelingen hebben we niet

meer van haar, die heeft ze allemaal overleefd. Klaske mocht hier haar laatste dagen slijten. Ze is nooit gepunt, maar was sterk en werd zo oud. Alleen haar rug zakte wat in. En ze kreeg iedere dag een aai over haar kop, misschien heeft dat ook wel een beetje geholpen.'

SHARON B. POP

vader:	Mtoto	lactaties:	10
leeftijd:	12	% vet en eiwit:	3,69 3,27
dagen productie:	3837	kg v.+e.:	10.181
productie:	146.269	av:	88

Eigenaar: Stephan Cuvelier, Poperinge

Stephan Cuvelier: 'In september 2013 verliet Sharon ons bedrijf. Ze was laatrijp, ze begon op 8500 liter in haar eerste lactatie en in haar derde werd het al 13.200 liter. Ze was niet heel groot, maar wel goed gebouwd. We lieten haar op late leeftijd nog eens overpunteren

en toen kwam ze tot 88 av. Een goed exterieur zit in haar familie. Haar overgrootmoeder was nationaal kampioene van België. Een van Sharons stierkalveren werd gecontracteerd voor de ki. Het is spijtig dat ze er niet meer is, ze was zeer rustig en gemakkelijk.'

Minke 64 heeft 91 punten voor exterieur

te verhogen? Buiting denkt van niet. 'Op een populatie van circa 1,2 miljoen melkkoelen halen er 480, dus één op de twintigduizend dieren, de grens van tien ton. Daarmee blijft het een unieke prestatie die we moeten blijven waarderen.'

STEFFIE

vader:	Manfred	lactaties:	11
leeftijd:	15	% vet en eiwit:	4,21 3,48
dagen:	4241	kg v.+e.:	10.697
productie:	139.084	av:	79

Eigenaar: Wim Vanneste, Esen

Wim Vanneste: 'Van een koe als Steffie willen we wel de hele stal vol. Steffie komt uit een Amerikaanse koefamilie, haar moeder kochten we als embryo, dat was een Prelude x Blackstar. De investering in embryo's betaalde zich uit. Steffie produceerde in haar leven heel onopvallend. Eigenlijk merk

je bijna niet dat ze er is. Het is geen speciale koe, maar ze is wel een beetje eigenzinnig. Ze was altijd snel drachtig en had een goede uiergezondheid. Inmiddels is ze vijftien en wordt het drachtig krijgen moeilijker. Zolang ze fit blijft, mag ze blijven, we kunnen maar moeilijk afscheid van haar nemen.'

10

vader:	onbekend	lactaties:	13
leeftijd:	16	% vet en eiwit:	4,07 3,46
dagen:	4164	kg v.+e.:	10.025
productie:	133.127	av:	—

Eigenaar: Rik Merlevede, Lo

Rik Merlevede: 'Nummer 10 is helaas niet meer op ons bedrijf. Het was een koe die eigenlijk nooit ziek was. Ze had zulke harde klauwen dat ze te weinig afsleten. Daarom werd ze wel regelmatig bekapt. En ze had temperament. Ze kéké over de koeien in het koppel. Lief was ze niet, je kon haar niet krij-

gen in de stal. Daardoor liep ze eens een halfjaar zonder halsband en kon ze dus geen krachtvoer vreten. Haar melkgift leed er amper onder. Haar afstamming is niet bekend, maar we denken dat er Manfredbloed in zit. Ter herinnering hebben we nog een eigen dekstier van haar van Norman.'

